

वारणा मोठा प्रकल्प, ता.शिराळा जि.सांगली,
प्रकल्पाचे सुधारीत जलनियोजन.

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग
शासन निर्णय क्र.संकीर्ण १०२५/(५०३/२५)/मोप्र-१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : १४ नोव्हेंबर २०२५

संदर्भ :-

१. शासन निर्णय, जलसंपदा विभाग, क्र.सुप्रमा-०१११/प्र.क्र.७६/११/मोप्र-१, दि.१३/१०/२०१६.
२. शासन पत्र क्र.संकीर्ण-२०१९/प्र.क्र.१३६/१९/जसंअ, दि.११/०८/२०२१.
३. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे यांचे पत्र क्र. मकृखोविम-४०/(५२४/२०२५)/प्र.बां-३/६४५५/२०२५ दि.१९/०९/२०२५

प्रस्तावना :-

वारणा मोठा प्रकल्प महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे अंतर्गत "उर्वरीत महाराष्ट्र" या प्रदेशात आहे. या योजनेतर्गत सांगली जिल्ह्यातील शिराळा तालुक्यातील मौजे चांदोली येथे कृष्णा नदीच्या वारणा या उपनदीवर मध्यभागी मातीचे व दोन्ही बाजूला दगडी धरण बांधण्यात आले आहे. प्रकल्पाची एकूण साठवण क्षमता ९७४.१८८ द.ल.घ.मी. असून प्रकल्पाचा उपयुक्त पाणी साठा ७७९.३४८ द.ल.घ.मी. एवढा आहे.

सदर प्रकल्पाद्वारे सांगली जिल्ह्यातील शिराळा तालुक्यातील ९३४३ हेक्टर, वाळवा तालुक्यातील २८९७२ हेक्टर, पलुस तालुक्यातील २४४५ हेक्टर व मिरज तालुक्यातील ८३८० हेक्टर आणि कोल्हापूर जिल्ह्यातील शाहूवाडी तालुक्यातील ८४७७ हेक्टर, पन्हाळा तालुक्यातील ७४५९ हेक्टर, हातकणंगले तालुक्यातील ९२२४ हेक्टर व शिरोळ तालुक्यातील १२७०० हेक्टर असे एकूण ८७००० हे. क्षेत्रास (ICA) प्रवाही व उपसा सिंचनाने लाभ मिळणार आहे.

वारणा प्रकल्पास शासन निर्णय संदर्भ क्र. १ अन्वये रु.११७४.९८ कोटी किंमतीस तृतीय सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाली आहे. वारणा प्रकल्पातील ८७००० हे. क्षेत्राबाहेरील सिंचनापासून वंचित क्षेत्रास पाणी उपलब्ध करून देण्याची मागणी सांगली व कोल्हापूर जिल्ह्यातील स्थानिक लोकप्रतिनिधी व ग्रामस्थांकडून होत आहे. त्यानुसार सदर क्षेत्रासाठी स्वतंत्र उपसा सिंचन योजनाद्वारे वारणा प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्राबाहेरील सांगली जिल्ह्यातील ८० मीटर वरील उंचीच्या उपसा सिंचन योजनेच्या अंदाजे ३०१० हेक्टर व कोल्हापूर जिल्ह्यातील रामलिंग उपसा सिंचन योजनेच्या अंदाजे १३००० हेक्टर अशा एकूण अंदाजे १६०१० हेक्टर क्षेत्रास सिंचनासाठी पाणी देण्यासाठी महामंडळाकडून संदर्भ क्र.३ नुसार प्रस्ताव शासनास प्राप्त झाला आहे. महामंडळाने सादर केल्याप्रमाणे मागील १५ वर्षांतील वारणा प्रकल्पाचा पाणीवापर बघता मूळ प्रकल्पीय तरतूद व प्रत्यक्ष पाणी वापर यात तफावत आहे. तसेच

कालव्यावरील वितरण व्यवस्था वगळल्याने वहन कार्यक्षमतेत वाढ झाल्याने प्रकल्पाच्या पाणीवापरात बचत दिसून येते. त्याअनुषंगाने ८० मीटर वरील उंचीच्या उपसा सिंचन योजना व रामलिंग उपसा सिंचन योजना प्रस्तावित करण्यात आल्या आहेत.

कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे यांच्या संदर्भीय पत्र क्र.३ अन्वये प्राप्त जलनियोजनातील तरतुदीनुसार सुधारीत ताळेबंद अंतिम करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

- १) उपरोक्त नमूद बदलानुसार कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे यांनी संदर्भ क्र. ३ अन्वये सादर केलेल्या पाणी वापराच्या फेरजलनियोजनास “परिशिष्ट-अ” नुसार मान्यता देण्यात येत आहे.
- २) प्रकल्पाचा पाणीवापर कृष्णा पाणी तंटाला लवादाने अनुज्ञेय केल्याप्रमाणे कृष्णा खोऱ्याचे जलनियोजनाच्या मर्यादेत राहिल, याची दक्षता घेण्यात यावी.
- ३) नव्याने प्रस्तावित स्वतंत्र योजनांकरीता प्रचलित शासन निर्णय व कार्यपद्धतीनुसार नियमोचित कार्यवाही करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२५१११४१२०५५५६३२७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(रोशन हटवार)

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

सहपत्र- परिशिष्ट -अ

प्रत,

१. मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य, यांचे सचिव.
२. मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे अपर मुख्य सचिव.
३. मा. मंत्री, जलसंपदा (गोदावरी व कृष्णा खोरे विकास महामंडळ) यांचे खाजगी सचिव.
४. मा. सर्व विधानसभा/विधान परिषद सदस्य .
५. स्वीय सहाय्यक, अपर मुख्य सचिव (जसं), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. स्वीय सहाय्यक, सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. स्वीय सहाय्यक, सचिव (प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे.

वारणा प्रकल्पाचे पाणी वापराचे सुधारीत जलनियोजन.
शासन निर्णय क्र. संकीर्ण १०२५/(५०३/२५)/मोप्र-१ दिनांक- १४ नोव्हेंबर २०२५

“परिशिष्ट - अ”

अ क्र.	तपशील	मंजूर तृतीय सुप्रमा नुसार जलनियोजन	प्रस्तावित सुधारित जल नियोजन	शेरा
अ	सिंचन वापर			
१	वारणा प्रकल्प	१२.४७	१०.४९	
२	म्हैसाळ योजना	५.५८	४.८४	स्वतंत्र योजना
	एकूण	१८.०५	१५.३३	
३	विस्तारीत म्हैसाळ उपसा सिंचन योजना पाणीवापर	-	६.००	स्वतंत्र योजना • शासन पत्र दि.११/०८/२०२१ नुसार मंजूर पाणीवापर
४	वाकुर्डे उपसा सिंचन योजना	६.९४	६.१२	स्वतंत्र योजना
५	प्रस्तावित ८० मी वरील उपसा योजना	-	०.४९	स्वतंत्र योजना
६	प्रस्तावित रामलिंग उपसा सिंचन योजना	-	२.२३	स्वतंत्र योजना
	एकूण (अ)	२४.९९	२४.१७	
ब	बिगर सिंचन पाणीवापर			
१	पिण्याच्या पाण्यासाठी	९.५४८	३.५३	
२	औद्योगिक वापरासाठी	१.२७	१.२७	
	एकूण(ब)	१०.८१८	४.८०	
क	बाष्पीभवन व्यय तरतूद	१.२७	१.२७	
	एकूण (अ+ब+क)	३७.०७८	३६.२४	

(रोशन हटवार)
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन